

ANTIKVARISK KONSEKVENSBESKRIVNING

Nacka kyrka, Nacka församling

Sicklaön 133:1

Nybyggnad av cykelparkering med tak, nya digitala informationstavlor

Regelkrav: Nacka kyrka med omgivande park och kyrkogård är skyddade enligt 4 kapitlet Kulturmiljölagen.

Föreslagna åtgärder redovisas i bygglovshandlingar daterade 2023.04.11: ritningar A-40-2-1, A-40-3-1, A-40-3-2 och "Bilaga 1", Draken Arkitektur AB.

Kort historik

Nacka kyrka invigdes 1891. Den ligger intill Saltsjöbanan mellan Finntorp och Järta. Kyrkan är en tegelbyggnad i nygotisk stil ritad av arkitekten Gustaf Wickman, som bland annat även ritat Kiruna kyrka. Interiörmålningarna i Nacka kyrka utfördes av arkitekten och konstnären Agi Lindegren vars skisser till väggmålningarna är inspirerade av medeltida förebilder. 1983–1984 byggdes kyrkan till med ett vidbyggt församlingshem, ritat av Nyréns arkitektkontor. Norr och öster om kyrkan ligger en kyrkogård med bl.a ett gravkapell från 1909. Väster om kyrkan finns en park, fritt gestaltad med grupper av gamla lövträd, som sluttar ner mot Värmdövägen i söder. Här finns även ett antal byggnader som rymmer olika församlingsfunktioner – de är av varierande ålder men ingen äldre än ca 120 år. Den tidigare kyrkan – ett träkapell från 1600-talet – låg vid Dammtorpssjön på nuvarande Nacka södra kyrkogård. Det revs när den nya kyrkan stod färdig.

Kyrkans utvändiga arkitektur

Nacka kyrkas utvändiga arkitektur kännetecknas av en rustik nygotik med influenser från jugend och arts-and-crafts-rörelsen. På en hög sockel av klovhuggen gråsten reser sig murar, torn och strävbågar, murade av handslaget tegel. Här finns medeltida referenser som blinderingar och mönstermurning i tornets övre del samt vapenhusets gavelfält. Gotiska spetsvalv blandas med rundbågiga valv och raka spetsvalv i tidstypisk stileklekticism.

Placering och utformning av ny cykelparkering med tak

Den nya cykelparkeringen placeras fristående invid kyrkans långfasad mot söder och Värmdövägen. Platsen är nog vald för att takets träkonstruktion inte ska störa det visuella intrycket av kyrkan. Förbipasserande på Värmdövägen kommer att se cykeltaket på ganska långt håll, den smäckra konstruktionen kommer på detta avstånd inkräkta obetydligt på upplevelsen av långskeppets sydfasad. Takets utformning med smäckra stolpar och balkar av naturfärgat trä blir ett diskret inslag bland ekarna som här växer ganska tätt. Takets lutningsvinkel är avpassad för att skymma så lite som möjligt nerifrån vägen.

En alternativ placering av cykeltaket framför västfasaden skulle skymma kyrkans entréfasad från någon del av parkområdet, oavsett var det placerades. En sådan placering skulle få en betydligt större och mer störande inverkan på den visuella upplevelsen av kyrkobyggnaden.

Den exakta placeringen har också styrts av de befintliga ekarna – cykelparkeringen har "passats in" mellan dessa så att inget träd ska behöva fällas.

Cykeltaket är en helt fristående konstruktion, ingen åverkan på kyrkan kommer att ske.

Placering och utformning av nya digitala informationstavlor

De två nya digitala informationstavlorna ersätter de befintliga, placeringen är exakt densamma. De har samma mått som dessa och de är svartlackerade, liksom dessa.

Antikvariska konsekvenser

Den föreslagna lösningen innebär inga ingrepp i platsens antikvariska värden. Platsen för nybyggnaden rymmer inga gravar eller andra minnesmärken, såväl cykeltaket som info-tavlorna är helt reversibla. Den inverkan på den visuella upplevelsen som det nya cykeltaket kommer att ha är den minsta möjliga.

Sammanfattande värdering

Utformningen, skalan och placeringen av cykeltaket harmonierar väl med omgivningarna och människors möjlighet att uppleva kyrkan och dess omgivningar. Bytet till digitala info-tavlor innebär ingen förändring för upplevelsen av platsen.

Stockholm 2023-04-25

Jakob Nobel
Arkitekt MSA